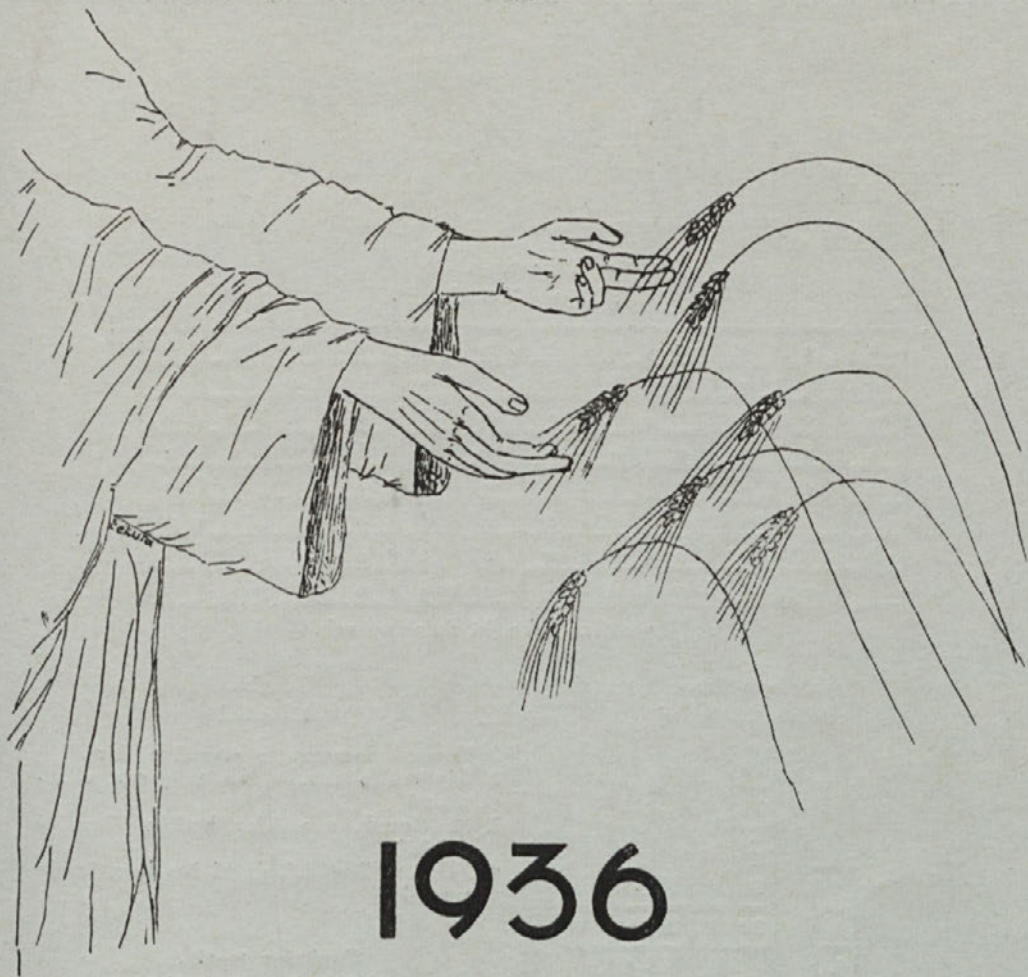

Poštšina plačana v gotovini.

Štev. 3.

NAŠ^V DOM

1936

LIST · SLOVENSKE · MLADINE

»Naš Dom« izhaja vsakega 10. v mesecu. Rokopise in vse, kar spada v uredniški del lista, je čimprej po izitju prejšnje številke poslati na urednikov naslov: Dr. Meško Josip, Maribor, Magdalenski trg 3.

»Naš Dom« se naroča pri upravi »Našega Doma«, Maribor, Koroška cesta 5, in stane pod skupnim naslovom Din 18, posamezni naročniki pa bodo plačali Din 20 letno.

Zaupniki in agitatorji »Našega Doma«! Delo in propaganda za naše glasilo naj se neprekinjeno in nezmanjšano nadaljuje. Vedite, da vsaka stotina novih naročnikov lahko pripomore do večjega obsega »Našega Doma«.

Kjer želite objavo slik, fantovskih skupin, pošljite Din 40 kot odškodnino za napravo klišaja na naslov uprave.

Črkovnica.

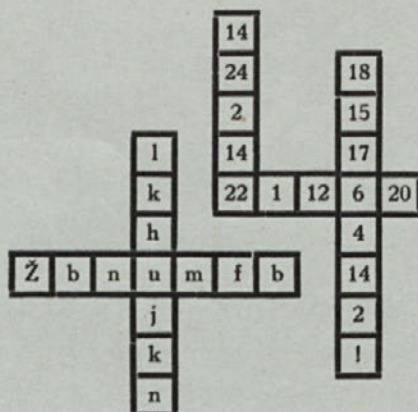
(J. Špes; 20 točk.)

I	b	a	o	m	k	t	r	i	u	r	g	l	II
	u	i	e	b	l	d	a	o	i	o	s	d	
	n	o	r	š	l	r	a	k	e	i	p	b	
	s	i	a	p	a	i	l	č	l	n	d	n	
	a	a	j	r	k	b	r	a	o	e	r	k	
	a	d	i	r	č	l	a	i	o	z	i	z	
	k	i	o	o	e	v	e	c	d	b	l	l	
	t	n	a	r	d	l	o	i	o	d	s	i	

Jemlji pravilne črke, ki dajo lep rek.

Iz matematike.

(Nace Čeh; 25 točk.)

Uganke.

(40 točk.)

1. Kakšnih kamnov je največ v Dravi?
2. Kje sedijo ženske, kadar gredo v to-plice?
3. Ni človek, a vendar hodi v človeški obleki?
4. Zakaj ni Bog dal, da bi ženskam brada rastle?

Zanimiva mesta.

(J. Makoter; 20 točk.)

Sremski Karlovci, V. Bečkerek, Zaječar, Beograd, Požarevac, Tetovo, Čakovac. Po nekaj črk iz vsakega mesta da zanimiv pregovor.

Nadaljevanje na 3. strani.

Hlapčevstvo.

Vsi vemo, da te besede — hlapčevstvo — ne bi smeli zlorabljeni, pa vendar to storimo. Kakor da bi bilo nekaj sramotnega biti hlapec. Ko je vendar zvesta služba njemu v čast. Razumemo pa to besedo v onem pomenu, ki označuje duha, suženjskega, klečeplaznega. Tistega namreč, ki tudi pred zmoto in zlobo krivi svoj hrbet in ima neko sveto spoštovanje do vsega onega, kar je sovražno resnici in pravici.

Ali je ta duh tudi v nas? Ne moremo trditi, da ga ni, dasi so ti ali oni brez njega. Morda je res ena naših slabosti in napak ta, da preveč spoštujemo sleherni prepričanje in svoje celo skrivamo. Še več! Smatramo morda celo za milost, če nam nasprotniki dovolijo vsaj misliti svobodno. Ta duh ni Mahničev in ni Jegličev. Nasprotno, to je duh slabičev, ki se ne zavedajo, da je resnica samo ena in življenski svetovni nazor samo eden, ki je resničen. Zato ni kompromisa z drugimi nazori in nobenega priznanje drugih, ki nasprotujejo našemu. Če tega ni, raste sila nasprotnikov in peša naša moč.

Nas ne sme motiti zunanost, ki nikakor ne kaže notranje moči in duhovne sile, nas ne sme motiti krik nasprotnikov, ker je samo primerno sredstvo, nadomestiti pomanjkanje resničnih nazorov in načel. Ne eno ne drugo nam ne jamči, da mislijo resno in nesebično. Mi smo se, žal, velikokrat umaknili kričavi besedi in velikim obljubam nasprotnika, klonili pred njim in spoštljivo priznali njegovo moč in njegov nazor.

V nas fantih tega hlapčevstva ne sme biti! Ali sta živela v junaškem svojem boju in delu Mahnič in Jeglič zastoj? Ali naj njuna oporoka, ki jo bolj čutimo kakor kje čitamo, ostane brez vrednosti, pozabljena, zanemarjena? Moža, ki sta posvetila v temo, ostaneta vzor odločnosti, vzor bojnikov za resnico. Mahničevo in Jegličevo borbena delo so tudi v naših vrstah nekateri obsojali. Zakaj? Ali se niso spomnili pri tej obsodbi na Kristusa, ki je prinesel meč na zemljo? Res — mir, pa tudi — meč!

Fantje! Ne klonite pred zmoto in lažjo! Ne nosite resnice v krhki posodil!

Dr. M.

Ne sodi nobenega človeka, čeprav si še tako prepričan o njegovi krivdi; zakaj ni ti znano, koliko so zakrivali njegovi predniki in njegova okolica.

Wibbelt.

Stanovi in država.

Kriza modernih držav.

Liberalizem, ali kakor ga mnogi imenujejo — individualizem — je enostransko povdarjal osebnost človekovo, njegovo svobodo in pravice. Ta duh še do danes ni izumrl, ampak še vedno vpliva na življenje družbe, posebno države. Bilo je radi tega umevno, da ta individualizem ni priznaval oblasti, neodvisne od volje posameznika. Ni priznaval verske, družinske in državne oblasti. Po nauku tega enostranskega nazora je oblast nekaj, kar si človek prostovoljno izvoli, predvsem v toliko, v kolikor ima od oblasti korist.

Ta nesocialni, oblast spodkopavajoči nazor, je kriv, da družabno življenje danes tako zelo trpi. Propadla je družina, skupno vaško življenje, občina, smisel za narodne ideale, najbolj so se pa pokazale pogubne posledice teh nazorov v državnem življenju. Celotno državno življenje propada, kar se kaže v neprestanih vladnih krizah držav, v številnih socialnih revolucijah, skrajnem absolutizmu (Italija, Nemčija, Rusija, Španija) ali v popolnem anarhizmu. Priznati moramo, da v državnem življenju danes nimamo prav za prav nikjer mirne točke razvoja. Vlada zmeda menjajočih se ministrov, med seboj se uničujočih strank, v nepopustljivem razrednem boju, v boju stanov. Tako ne morejo v tem bojnem vrvenju do mirnega dela posamezniki in stanovi.

Zakaj je tako? Kje je krivda? Krivda ni v vladah, tudi ne v državniki, temveč v ljudeh samih, v državljanih, ki tvorijo državo. Državljeni sami smo po napeti sebičnosti zastrupljeni in v svojih dušah neurejeni. Ako so pa naše duše neurejene, kako naj ustvarimo red, državo, ki je sama izraz reda. Vsi naši sodobni življenski nazori so taki, da z njimi ne more živeti država, in če živi, mora živeti le potvorjeno življenje. Koristolovstvo in materializem, ki danes stojita v ospredju, moreta začasno zadovoljiti posameznike; družine, narodi, države pa morejo trajno živeti le od idej.

Družina ne živi od koristi, ki jo imajo člani družine od nje, ampak od ideje, ljubezni, od neke skrivnostne sile družine. Družinski član ljubi družino, četudi mu življenje v njej trenutno prinaša gorje in bremena. Ravno tako je z narodom. Naroda ne ljubimo predvsem zato, ker nam prinaša narodno ali državno občestvo neke koristi, ampak zato, ker nas k temu žene neka tajna, skrivnostna sila nevzdržne ljubezni do rodne zemlje in jezika. Tudi sredi največjega preganjanja bo ostal takšen človek narodu zvest, da, žrtvuje celo lastno življenje, preliva kri za skalnata in nerodovitna tla ubožne domovine, ker je prežet in ganjen od domovinske ljubezni. Družina, narod in država živita tako od idej, ne pa od koristnosti.

Ako v družini zavlada duh sebičnega iskanja in lastnega užitka, je v njej umrl misterij družine, družinskega duha ni več. Slično je tudi v narodu in državi. Ako v državljanih zmaguje duh sebičnosti, potem narod ni višje, spoštljivosti in požrtvovanju vredno občestvo, po srcu in krvi sorodnih ljudi, ampak samo skupina bankirjev in sebičnih mešetarjev, ki pod njegovim svetim imenom iščejo zadostitve svojim nizkim nagonom. Gorje narodu in državi, ako je v večini državljanov zavladal ta strupeni duh sebičnosti. V takem narodu je umrla narodova duša. Ostale so le nekake razvaline nekdanj organično rastoče stavbe.

Na podlagi tega sebičnega pojmovanja življenja nima tudi država potrebne avtoritete, ugleda. To bi pa moralo biti, ker je vsaka oblast v državi od Boga, to je, Bog je življenje tako uredil, da je nemogoč mir in red brez oblasti. Sebično, individualistično pojmovanje države je grobokop avtoritete, medsebojne spoštljivosti in zvestobe. V vseh, naj bodo voditelji ali podrejeni, je s tem ubit vsak čut ljubezni do bližnjega, vsak občestveni duh, vsaka pokorščina in odgovornost.

Tako pomalem postaja in se poraja absolutistična država, ki pozna samo silo in voljo enega. Na videz se morda utrdi, v resnici pa je ona nenaravna tvorba, ki ne more osrečiti posameznikov in stanov. Dr. X.

Adam in Barica.

(Za kravico.)

Kmečki roman. — Spisal J. Š. Baar, prevedel X.

III.

Zagledala je Hrubek. Krasna okolica! Kapelica blaženega Kolmana, puščavnika, se je svetila s svojim belim zidovjem skozi temne in gole krone lip, da je jemalo vid.

»Revež Kolman«, reče žalostno mlada žena, »ta kapelica tam med lipami je kakor jerebica, ujeta v mrežo,« in se nasmeje. Danes se ji je zdelo vse tako nenavadno in posebno, tako belo in čisto, svečano, kakor da bi bilo vse umito.

»Lani smo bili tam na žegnjanju, to leto pa ne bom šel,« reče brez pomisleka Adam.

To zaboli Barico v srce. Zresnila se je, odtrgala pogled od okolice in se ozrla na pot. Nekaj jo je gnalo, da bi prišla Adama za roko, mu jo stisnila in rekla: »Ti moj zlati, ti!« in da mu pove, zakaj se je odločila. Toda pomirila je svoje razburjenje in je tiho vprašala: »Pa zakaj ne boš šel?«

Adam čuti, da mora z resnico na dan. Zato reče naravnost:

»Jaz sem tako mislil, da te ne bom vzel k sebi, dokler ne zaslužim toliko, kolikor je treba za kravico. Bolezen rajne mame me je mnogo stala, v hiši nimam nobenega denarja, ti pa hočeš kravico. Ostani pri Matuševiču, kakor da bi bila neomožena, jaz pa grem takoj jutri na Bavarsko in ko se vrnem, te vzamem k sebi.«

»Sam nameravaš iti?« komaj slišno vzdihne Barica.

»Da, sam grem, če ne gredo z menoj tudi tovariši.«

»Ali mene ne bi vzel s seboj?« vpraša naenkrat Barica, obstoji in upre svoje rjave, svetle oči v njegov obraz.

»Ti bi šla z menoj?« vpraša negotovo in nekam boječe Adam.

»Da bi šla? To še vprašaj?« Sedaj začne govoriti in glas ji je zdaj pa zdaj postal čisto pridigarški. »Ali ne veš, kako nama je velečastiti govoril v cerkvi? Dobro in hudo, prijetno in neprijetno do smrti trpeti in nositi — oba enako — jaz in ti — ti in jaz — in kako bi bila jaz pred Bogom in ljudmi tvoja žena, če sedim doma v hiši, tebe pa pustim, da se potikaš po svetu? Ali sem se zato možila, da te pustim samega iti? Potem se nama sploh ne bi trebalo poročiti. Bila bi potem kakor one gospe, ki prihajajo k nam na zdrav zrak in na gobe... Mož se zanje muči in dela in služi, one pa lenuharijo. Ti hočeš varčevati? Tudi jaz bom. Ti se

hočeš truditi? Tudi jaz se bom. Krava bo moja in tvoja. In greva oba ali pa nobeden,« reče odločno ona in utihne.

Tako je v njej govorila hodska žena; požrtvovalna in ponosna. Žena, kakršne ne poznajo druge dežele in drugi kraji. Žena, ki opravlja moška dela — orje, seje, žanje, seka drva, pelje voz kakor moški, ki pa razume tudi delati čipke, tenke kakor pajčevina in presti na kolovratu nit, tanko kakor svila in ravno kakor struna. Žena, ki nikdar ne obupava, ki zmore, če treba, prehraniti sebe, otroke in moža — propalico in pijanca...

»Glej, smo že v vasi,« reče zopet Barica ravnodušno in mirno.

Prikazale so se slamnate strehe postreškovskih hlevov.

»Pojdi z menoj do Matuševičevih, da mi pomagaš odnesti skrinjo.«

Adam si je izposodil pri Matuševičevih voziček, naložil nanj skrinjo in na njo povezal zglavnike in blazine. Barica je djala na hrbet torbo z lonci, v roko vzela kolovrat, se zahvalila gospodarju in gospodinji za vse dobrote, in mlada poročenca sta se, oblečena v svatovsko obleko, preselila v svojo, v Konopovičevo kočico...

— — —

Pred svojim največjim sovražnikom — pred soncem, je strahopetno bežal sneg z obronkov. Spuščal se je z vrhov doli na globoke poti. Tu se je še nekaj časa skrival za visokimi hribi in potem je s teh poti počasi bežal iz naših krajev proti severu. Nad glavo je veselo zaprhtal s krili škrlanček in zapel veselo pesem, spodaj se je pa dramil skrit med hribi, sključen nad delom, zaprt v hišice, potisnjen ob hribe, naš pesoglavci narod.¹ Kmetje so pripeljali vole iz hlevov, da jih navadijo na oster poletni zrak, kmetice so nasajale goske, zidarji so se pa spravljali na pot — za kruhom.

Dolgo so v tem našem kraju živeli ljudje tako, kakor so se naučili od svojih prednikov. Toda, prenapolnil se je ta naš rodni kraj in je beda postala njegova usoda. Trajalo je leta in leta, predno so si naši ljudje upali čez hribe, ki jih obkrožajo. Sila jih je gnala. Šele, ko je prvi pokazal pot, je šel tudi drugi in tretji. Dražinovičev Djuka je hodil z ženo v okolici Prage in prodajal blago iz gdijske tovarne. Kajistovič in Josipovič sta nosila na hrbtu sukanec in tkanino iz domažličke tovarne Florjanovičeve. Ob žetvi in pobiranju hmelja so šli naši ljudje proti Rakovniku in Žatcu. Potem je tudi Dunaj, ko se je gradila železnica čez Semering, privlačil naše ljudi. Peš so šli tje in peš nazaj, na jesen za Martinovo, in so prinesli deci vince fig, a ženam pest denarja za življenje... Sedaj so pa prišla na vrsto tovarniška središča v sosednji Bavarski.

»Kakor hitro prideš za Kubico čez mejo, imaš tam takoj drugi svet pred seboj,« je poveličeval ono stran zidar Pastušek, ki je odkril ta novi eldorado (zemeljski raj). »Dela je dosti, pa mark je še več. Tu pri nas je povsod revščina in siromaštvo, tam na Bavarskem pa stoji v vsaki vasi pivovarna kakor kakšen grad, tovarna kakor cerkev, dimnik poleg nje je pa kakor zvonik. Tam smo na dobrem. Ne iščemo dela, delo išče nas. Gradbenik mi piše karto: »Pastušek, rabim toliko in toliko ljudi« — in ni nas dovolj, kolikorkoli nas je tukaj.«

¹ Hodski kmetje, imenovani pesoglavci, ker so imeli za časa uporov pod Kozino na zastavi pasjo glavo.

Tudi to leto je hodil Pastušek s karto v roki in nagovarjal ljudi, da gredo na Bavarsko. Iskal je največ zidarjev, pa tudi navadnih delavcev je bilo treba.

»V Monakovo — v Monakovo bomo šli letos,« je govoril povsod. »Do Broda gremo peš, od Broda dalje pa po železnici brezplačno. To vam bodo izstopile oči, ko boste videli to mesto: lepo je kakor Praga, sam bavarski kralj stanuje v njem.«

Tudi Adam je šel takoj k Pastušku in dal zapisati sebe in svojo ženo. On bi šel morda sam, toda ženi na ljubo, da njej ne bo dolgočasno, gre skupaj z drugimi.

»Pa kdaj gremo, stric?« je vprašal v težkem pričakovanju dneva odhoda.

»Vsak dan pričakujem sporočila. Za teden, najpozneje za štirinajst dni.«

»Koliko bomo pa zaslužili?«

»Dve marki, dve marki na dan, to ti zagotovim, to najmanj; žena eno — naših šestdeset krajcarjev — skupaj bosta spravila dva forinta na dan. Nemci plačajo — dobro plačajo — ali človek mora delati, to res mora.«

Zadovoljen se je vrnil Adam k svoji ženi — in zdaj sta oba nestrpno čakala, da ju Pastušek pozove ...

Neke nedelje po rani maši je stal, kakor vedno, v Klenču pred cerkvijo pismonoša. V cerkvi je zacingljal zvonček: duhovnik je dajal blagoslov z Najsvetejšim. »Gospod, usmili se!« je molila glasno kakor z enim glasom zbrana krščanska občina, oni zadaj pa so že šli iz cerkve, a so še pri tem peli. Najprej so prišli moški. Lepo je bilo videti njihove rumene in modre suknje. Počasi in resno so devali na glave svoje široke klobuke in kape, pa šele zunaj cerkve. Za njimi so prišli fantje in dekleta. Bele obleke, z rožami pretkani robci in rdeča pokrivala na glavi so se svetlikali in odražali jasno kakor mak na pomladnem soncu. Mladina je takoj v diru odbrzela po hribu navzdol. Pismonoša je ni niti pogledal. Oči je upiral v moške in je zdaj pa zdaj zaklical katero ime: »Valo« — »Martinič« — »Jeglič« — »Hano« — je klical glasno in imenovani so se zgrnili okrog njega. Vedeli so, da ima pismo za nje. Imeli so sinove pri vojaki in drugje po svetu, v šolah, v semeniščih, na delu.

»Pastušek!« zakliče v tem pismonoša in vsi se naenkrat razmaknejo.

»Pastušek je dobil pismo,« so veselo govorili drug drugemu.

»O, saj nas že vabijo,« reče Pastušek in glas mu drhti od razburjenja.

»No, Tomaž, pokaži, kaj prinašaš!« nagovori pismonošo.

Pismonoša odpre svečano svojo črno usnjato torbo in prične deliti pisma. Pastušku je dal samo dopisnico.

»Glej ga, je že dobil,« so govorili in vsi so bili kakor na trnju in so se zgrnili okrog Pastuška. On je nekaj časa gledal dopisnico, naenkrat pa je vzdignil glavo. Zamahnil je s karto kakor z zastavico, zmagoslavno je pogledal okoli sebe in je v polnem miru, ki je zavladal, slovesno in ponosno oznanil:

»Torej, na Jožefovo gremo!«

»Slišiš, Barica?« reče Adam in se z laktom dotakne žene.

»Slišim,« reče ona mirno, a nekam otožno. Strah je je bilo tega pota v tujino. Slišala je govoriti o težkem delu, ki tam čaka ženske. »Nosila boš mešanico v posodi na ramah v drugo nadstropje in še dalje — mešala

boš apno — zlagala opeko — podajala opeko za pokrivanje — presipavala pesek,« se je spomnila, da so ji tako govorile starejše in bolj izkušene žene, »delala boš kakor moški, pa tudi zaslužila boš — resnica, zaslužila boš denarja — ne kakor tu na kmetih ali na gosposkem, samo dve desetici na dan — tam dajo marko ali pa še več na dan — samo zahtevajo, da delaš — delaš do onemoglosti...« Ni se za vse to dosedaj dosti zmenila, sedaj pa se je je naenkrat polastil strah.

»Sicer, če ti ne greš —,« reče Adam in jo pogleda.

Ampak Barica se je zbrala in reče odločno:

»Kaj ne grem? Zakaj ne bi šla? Saj ne bom šla sama. Šla bo tudi Valovičeva Anka, Kubovičeva Dodla, pa tudi stara Kardova se pripravlja —« in nista več o tem govorila.

Samo doma, ko sta prišla do hiše, se Barica nasmeji in reče:

»Kakor gospoda bova: tudi midva greva na ženitovanjsko potovanje.«

Globoko do srca jo je ranila ta šala, toda Adam tega ni čutil. Veselo se je nasmejal in brezskrbno dodal:

»Ravno tako — tako bo kakor s tranovskim grofom. On je ravno tako odpotoval z grofico takoj po poroki — govorili so, da so odšli nekam tje v Italijo...«

Kakor v nemirnem panju je vse vrvelo in šumelo v Postrškovem. Kakor čebelice v satovju, tako so bile stisnjene hišice ena k drugi, in ljudje so kakor čebele vrveli in se gibali. Matere in žene so pekle možem in sinovom kolače na pot, devale v kovčke obleko in perilo, možje so pa v kotih poiskali palice, oni pa, ki je bil zidar ali tesar, je brusil in pregledaval svoje orodje.

»Stric, kaj pa naj jaz vzamem s seboj?« je vprašal Adam Pastuška.

»Ničesar, samo jermenje vzemi z zajemalko,« mu reče kar mimo grede vodja, ki je neprestano dirjal po vasi, vedno nemiren. Od vseh strani so prihajali k njemu z vprašanji in prošnjami. Kačja mast, mast za lišaje, tobak za nosljanje, smodnik, srebrna ura, pobarvani svinčniki — na vse to so ga spominjali, on pa si je vse po vrsti zapisoval na papir, da ničesar ne pozabi. On sam je nakupil za svoje bavarske znance cel kup avstrijskih cigar, vžigalic z rdečimi glavicami, lepih tobačnic in lesenih izrezljanih pip.

»Tihotapim tja in nazaj,« je razlagal in delil stvari za na Bavarsko v glavnem med žene. »Pri Brodu vas bodo pregledali, tam so naši in bavarski financerji — naši nas ne bodo niti pogledali, ko bomo šli tje, zato nas pa bodo Bavarci preiskali tudi osebno. Ni sicer preveč strogo, a kazni so velike. Nihče se ne sme dati vloviti, to bi bila sramota. Ko se bomo vračali, bo hujše — takrat nas bodo pregledovali naši, in oni so kakor psi — v človeku kar čutijo tihotapca.« (Dalje sledi.)

Petančič Davorin:

Odrešenje.

Dramatičen nastop z zbori za proslavo Jožefovega, praznika dela.

Scena: Oder z zavesami. Reflektor ostro osvetljuje zaveso v globini odra, pred katero je vzvišeno stopnišče. Oder je polsvetlo osvetljen.

Igrajo: Božji glas (iz ozadja), Adam in Eva, ki stojita v kotu, da ju je videti le po obrisih, Angel z žarečim mečem, Zbor sužnjev, neviden, z Vodjo, Jožef, starec, Jezus, mladenič, Fantje in Gledalci s pesmijo.

Zbor fantov lahko tudi govori mesto zbora sužnjev. Število sodelujočih je najmanj 20. — Izvajanje mora biti točno, mogočno.

Božji glas: Ker si poslušal žene svoje glas in si jedel od drevesa, ko sem ti zapovedal: Ne jej od njega! — bo prokleta ta zemlja radi tebe. S trdom se živel boš od nje vse dni življenja! Trnje in osat naj ti poganja! V potu obraza boš užival svoj kruh, dokler se v zemljo ne vrneš, iz katere si vzeti!

Angel: Ven iz raja, Adam, Eva! Grešnika oba! Jedla sad prepovedan sta; zato bo vama zemlja iz raja se v pekel spremenila. Nanjo bosta vidva in potomci vajini kakor na križ pripeti, vsi trpeči in vse dni. Neumna vidva zase in potomce raj sta izgubila: Trpljenje bo vama delo, ki bi sicer bilo življenje zelo veselo.

Adam: O, nesrečna! Bog je zdaj zemljo preklel.

Eva: Usáhnla je rodovitnost v njenih žilah.

Adam: Že čutim križ pod sabo, zemljo —

Eva: O, Bog! Usmili se! Žebli se vtiskajo v meso —

Angel: Ven iz raja, Adam, Eva! Grešnika oba! Nista Boga spoznala za Gospoda iz ljubezni, ga bosta zdaj v trpljenju. Ven iz raja, Adam, Eva! Da se v delu trdem spokorita!

Adam: O, beživa, Eva! Na križ sva sedaj pripeta. (Odšla sta.)

Angel (je stopil na stopnico, da je jasno osvetljen): Na križ pripeta, za tisočev leta! (Gledalcem:) Čujte, vi ljudje! Prošnje, tožbe poslušnite rodov pred Kristusom: Kako vpijejo v nebo sužnjev neštete množice glasovi. Rodovi vsi trpe v prekletstvu zemlje in stokajo pod zakónom dela, ki je za kazen bil Adamu in Evi dan.

Zbor sužnjev (ostro, sekano, zastajajoče): O, to delo! Znamenje sramote! Opravilo sužnjev ponižanih v žival! O, delo — božji bič, ki nam solzé izvablja, potne srače. Solzé spokornikov! Zemlja nam je gospodar, mi smo njeni sužnji, sužnji! Boleče so stopinje, zamahi z rokami: Hlapci zdaj trpimo, kaznjenci v prisilnem delu. Ko se z zemljo za kruh borimo, se nam zdi, da tšemo si križ, ki ga, pretežko breme, nosimo: Življenje.

Vodja: Gospod, otmi nas, otmi!

Zbor sužnjev: Gospod, otmi nas, otmi! Zbriši madež sramotni, uniči pismo zadolžno naše za Te, razveži zemlje vezi, snami nas s križa, zemlje — vpijemo s prošnjo k Tebi. Osvobodi nas, Gospodar, ne bij nas sužnjev svojih nikar! Otmi nas, Gospod, otmi nas! Sprejmi nazaj nas izgance!

Angel: Tako so klicali rodovi h Gospodu skozi tisočletja. Tedaj se je volja božja v časov teku dopolnila: Bog se sužnjem je usmilil, poslal Odrašenika.

(Oder se stemni, ako imamo električno, sicer ostane neizpremenjen. Ko sta Jezus in Jožef prišla na oder, je pozorišče zopet svetlo. S seboj sta prinesla velik križ, žebelj in kladivo.)

Jožef: Sin, zabij še žebelj zadnji v sredino!

Jezus (nastavi na križ v sredini žebelj in ga zabije).

Jožef: Delo sva končala.

Jezus: Končala, oče? Zdaj šele začnem svoje veliko delo.

Jožef: Ti misliš nekam v daljavo, kamor ne seže meni vid. Ne umem te, starec sem, kako delo misliš. Jaz sem na zemlji izpolnjeval le zakon božji dela in trpljenja, znoja, križa.

Jezus: Si težko nosil breme, oče!

Jožef: Težka so moja leta bila, težka in dolga. S križem sem po zemlji hodil. Križ je bilo vse delo in življenje moje, ki sem zanj trpel. Obljuba našega Bogá, Jehove, da Odrašenika pošlje, mi voljo je krepila. Obljuba božja je bila ko olivno olje sladkó zdravilo za boleče rane.

Jezus: Oče, že ti si trpel skozi dolga vsa stoletja, čeprav poznal si razodetje in po dopolnjenju hrepenel — a tisoči drugih neizvoljenih rodov, sužnjev bednih brez upanja v dneve na obzorju — kako so ti trpeli! Zato, razumi oče, začujem zdaj veliko delo: Da delo ne bo več kazen in trpljenje, hlapčevstvo zemlji, suženjstvo sramotno: da bo častno opravilo in veselje božjih vseh otrok, ki bodo na zemlji kralji. Oče, za to bom križan sam, da človeku vsakemu na glavo kraljevsko krono dam.

Jožef (poklekne): Sin, te prosim, stori to! Za ta ubogi delavski rod: Roke razprostri, Vsemogočni, da bo trpljenje nam veselje.

Jezus: Vstani, oče! Pri tebi sem z rokami delal, tebi prvemu sem dal dokaz, da je delo po meni posvečeno, ker so opravljale ga božje roke. Ti boš za očeta vsem, ki delajo in žive v trpljenju in bodo vsi — bratje in sestre. Oče boš vseh delavcev trpečih. Grem, da odtrpim.

(Tema.)

Božji glas: Sin, vstani zdaj, te kliče nebeški oče tvoj. Ustavi solza potoke, ki jih trpeči na zemlji pretakajo. Obriši znojni pot z obrazov sužnjev, križ dvigni z zemlje, sužnje osvobodi, jih dvigni nad zemljo. Sin, vstani zdaj, te kliče oče tvoj!

Zbor sužnjev: Usmili se! Gospod! Usmili se! Zemlja je kot zver požrešna, nam pije kri in nikdar sita ni. Nas tesno objema, stiska strašno, da nam dih zastaja — o! — umiramo — — —

Božji glas: Sin, vstani zdaj, te kliče nebeški oče tvoj! Umirajoče reši in zver zemljo ukroti! Poslednji hip je.

Jezus! Oče, tvoja volja se zgodi! Jožef dragi, stopi na visoko in dvigni križ: Vsem rodovom bo sijal, žarečih bodo lic, smejočih se obrazov poklekali predenj — odrešeni rodovi. Po križu bom vse ljudi zveličal — ti boš prošnjik za nje pri meni.

(Tema. — Jožef stopi s križem na stopnico in dvigne križ, Jezus odide v ozadje. Angel se postavi pod stopnico.)

Angel: Vsi trpeči, poslušajte sedaj — v velikem molku!

(Popolna tišina.)

Jezus: Dopolnjeno je!

(Popolna tišina.)

Zbor sužnjev (naenkrat): Odrešeni! Živimo!

(Zbora fantov in deklet prihajata na oder.)

Angel: Pojmo vsi pozdrav svetemu križu!

(Zbora in gledalci pojo: »Sveti križ — življenja luč...« — Zbor deklet na eni strani, zbor fantov na drugi strani. Sredina odra je prazna. Na najvišji stopnici stoji sv. Jožef z dvignjenim križem, pod njim pa angel. Ko so pesem končali.)

Zbor deklet: Zaščitniku našemu slava!

Zbor fantov: In čast!

Oba zbora: Sprejmi, molitve in prošnje, našega Boga rednik, jih nosi pred Gospoda in bodi nam zavetnik zgovorni!

Jožef: Križ sprejmite, z Njim trpite! Po Njem ste odrešenje vsi prejeli, da otroci ste božji, veseli!

Oba zbora: Bomo z Bogom delali, trpeli in z Bogom vsi živeli. Delo je veselje, veselje pa je naše odrešenje. Kose, srpe, sekire, krampe in lopate v róke vzamemo in veselo si zapojemo. Travnik ves in njiva, gozd se spreminjajo v cerkve božje, ko v veselju Bogu hvalnice prepevamo. Delo je veselje, veselje pa je naše odrešenje. — Ti, Jožef sveti, naš zavetnik: Gospoda prosí, da razprostre roke in nam smeje radost deli, blagoslov svoj sveti.

Svetemu Jožefu Slava!

Kristusu Odrešeniku čast

in Bogu Očetu hvala:

za veselje v delu, ki je naše odrešenje!

Z a v e s a.

Nič ni bolj škodljivega in bolj usodnega kot to, če smo kristjani samo na pol. Bodimo borci za resnico in vero naših očetov, njeni neizprosni branilci in zagovorniki — ne na pol, ampak v celoti. V tem je resnica in — ves uspeh.

Elektrarna Fala.

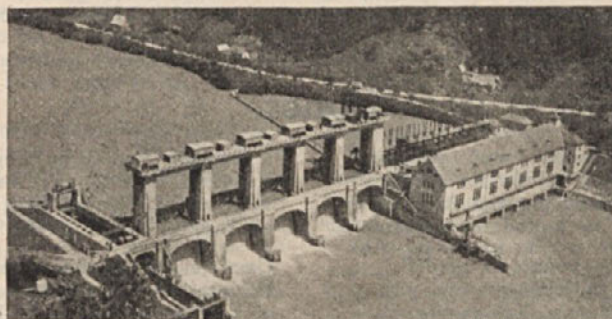
V tesni dolini med Pohorjem in Kozjakom je bila 16 km zahodno od Maribora v letih 1913 do 1918 zgrajena falska elektrarna. Mogočen jez je zabranil mirni in nemoteni tok Drave, ki mora obstati pred silo betonskega jeza in stvarja nekako jezero, ki daje ozki dolini lepo sliko.

Betonski jez ima pet propustov po 15 m širine, skozi katere pada voda 13,5 m globoko. Pada na turbine, ki jih žene z močjo svojega močnega padca. Na eni strani propustov je propust za splave, sestoječ iz

dveh 35 m dolgih in 7 m širokih betonskih obodov. Dvajset minut traja, da pride splav iz prvega v drugi obod in iz tega naprej po Dravi. Poleg tega prehoda za splave je tako zvana ribja pot.

Na drugi strani jezua, nekoliko spredaj, je poslopje za stroje, tako zvane agregate, v skupni sprejemni sili 43.000 kilowatov. Poleg tega so generatorji, iz katerih se v njih proizvajana električna energija vodi po podzemeljskem hodniku v zbiralke.

Daljnovodi, ki oddajajo električno strujo naprej v širni svet, so štirje, in sicer eden za 11.000 voltov, za tvornico v Rušah, drugi za 80.000 voltov

za Laško, kjer se struja transformira na 35.000 voltov in deli na tri daljnovode (za Celje, Trbovlje in Zidani most). Tretji daljnovod je za Maribor z 80.000 volti, kjer se struja transformira na 10.000 voltov in se v sedmih daljnovodih oskrbuje z elektriko Maribor in okolica. Četrti je za 35.000 voltov in gre proti Ptuj in v Ormož, odcepki pa v Slov. Bistrico, Mursko Soboto, Čakovec, Varaždin, Ivanec.

Vrhunec je dosegla centrala v proizvodnji elektrike leta 1929., ko je proizvedla 182.000.000 kilowatnih ur, zaenkrat pa konzum pada zaradi zastoja gotovih obratov, oziroma tovarn.

Vemo, da ima elektrifikacija dežele velik gospodarski pomen. Morda bo v doglednem času imela tudi naša, dosedaj od pridobitev napredka nedotaknjena kmetska vas, električno razsvetljava. Prinaša boljše svetlobo — toda samo očem.

N.

„Slovenec sem, to mati je dejala . . . !“

Na mogočem Evharističnem kongresu v Ljubljani so Slovenci, pravi Slovenci, razen verskih čustev močno poživili in utrdili tudi narodno zavest. Manifestiralo je 40.000 mož in fantov za Kristusa Kralja, 150.000 slovenskih src je tudi klicalo in manifestiralo dr. Korošcu za njegovo vladanje in za delitev pravice in poštenja. Vemo torej iz tega, da je onih 150.000 krepkih slovenskih kornin vsestransko najbolj narodno slovensko in jugoslovansko zavednih, ker je tudi naš voditelj najbolj slovensko in jugoslovansko zaveden.

Ko smo obljubili in prisegli zvestobo Bogu in svojim idejam, smo prisegli tudi zvestobo svojim voditeljem, ki nas peljejo po pravi poti in nas pravilno vodijo v vzgoji za slovensko in jugoslovansko zemljo. Potrebno je to, da se ob takih manifestacijah ljudstvo, posebno pa še mladina, fantje in dekleta, vživijo v srca svojih voditeljev, cerkvenih in narodovih; saj je končno le vera tista, ki jamči povsod za resnico. Dobra vera, močna in utrjena, bo branila, zagovarjala in pospeševala iskreno, bratovsko in svobodoljubno politiko, kakor tudi dobra politika zagovarja pravo vero in jo pusti živeti ter širiti in utrjevati blagovest miru.

Slovenski fantje in dekleta! Kot pravi in rodoljubni Slovenci bomo lahko in moramo biti pravi Jugoslovani in tvorci narodnega edinstva. Kdor odločen in kremenit Slovenec — ta zaveden in kremenit Jugoslovan! Doznali smo tudi to, da je oni, ki je laži-Slovenec, tudi laži-Jugoslovan! Tak ni sposoben za resno delo! Zavedati se moramo, da so laži-Slovenci že tudi zdavnaj pozabili na ono svetinjo, ki nam jo je vtisnila naša mila mati že v mlada srca: pravo vero. Ona nas je učila le slovenski očenaš! In čeprav smo katoličani, ravno tako kot zavedni Slovenci ljubimo vsakega človeka. To pa že radi velike zapovedi ljubezni.

Nova doba, ki v njo verujemo, pa bo v naših srcih še bolj utrdila ljubezen do Slovenije in do Jugoslavije. Naj se izpolni srčna želja naše matere, ko nas je pestovala in nam prepevala ob zibelki pesem o Sloveniji, da bi postali varuhi svoje domovine, da bi postali kakor orli, ki na življenje in smrt čuvajo svojo gnezdo v skalovju. Daj Bog našim fantom močne volje in kremenitega značaja, dekletom pa čvrstejšega obraza, jasnih oči in hrabrih src!

—jo Č.

Sonet.

Kralj zemlje in neba trpeč, ponižan.
Pod križem trdno stopa na goró.
Druhal kriči, besni togotno in blaznó:
»Da brž bi bil ta hudodelec križan!«

Na križ Dobroto večno so razpeli,
prebodli srce ji z jekla ostrino.
Iz rane se je Rešnja Kri razlila.

V posmeh druhal so njegove rane.
Na glavi trnje — predmet je posmeha.
V posmeh ji človek-Bog, ki omedleva
od ran, ki so od greha mu zadane.

Umr! je On, da bomo mi živeli.
Prinesel upanje v solzno dolino
in Križ, simbol Luči, ki bo svetila.

A. F.

Ave!

O zemljica rodna, ti svetli si dan,
lepši si biser kot drage oko,
v mojem je srcu vkovan
biser slovenski in sinje nebo.

O zemljica rodna, na gori stojim,
tiha vasica pod mano se zgrinja,
Otrok v zasneženem polju ihtim:
»Zemlja domača, moja svetinja!«

Blagoslov božji te spremlja in mir,
vmes zvon zadoni iz daljave —
Drava buči, se peni v svoj tir,
na večer vse uspava zvon: Ave!

J. T.

Dekletu.

Zakaj povešaš,
žalostno glavo;
zakaj po licih
solze ti teko?

Nazaj želiš
mladostjo cvetje,
nazaj želiš
brezskrbno petje?

Ne vrne se
mladosti kras,
nikdar ne vrne
prejšnji čas...

M. M.

FANT

FANTU

Nova doba, nove naloge.

Doba prehiteva dobo in gorje mu, kdor
zaostaja, pravi neki pisatelj.

Čas hiti svojo pot vedno naprej. Leto
prihaja za letom in nam prinaša nove do-

godke in nove težave. Čas nam je kakor
strog sodnik in plačnik, ki nas strogo
kaznuje za vsako napako, a obratno do-
bimo bogato plačilo za dobra dela.

Da bomo vedeli, kaj nam je storiti, mo-

ramo najprej razmotriti položaj nove dobe. Odgovoriti si moramo na vprašanje, kaj nam je prinesla sedanja doba? Odgovor se bo danes glasil: Prinesla nam je gospodarsko krizo, katera se je kakor vampir zajedla v vse sloje. Prinesla nam je izmaličenje vsega, kar je bilo v nas do brega. Človek se je zagledal v materijo, od katere se ne more več odtrgati. Pronica v naše okolje materialistični nazor, liberalno posamništvo in marksizem zastuplja ozračje.

Proti vsemu temu se moramo danes boriti. Za to borbo pa se moramo temeljito pripravljati. S kakšnimi sredstvi bomo šli v to borbo, da bomo izšli iz nje zmagovalci?

Poglavitno orožje nam bodi katoliška izobrazba. Pregovor pravi: Nevednost je najdražja reč na svetu. Izobraževali pa se bomo v naših katoliških prosvetnih organizacijah ter potom dobrih knjig. Dobra knjiga nam bodi dober prijatelj. Vem, da fantje premalo čitajo. Sicer imamo v vsaki fari knjižnico domačega prosvetnega društva, toda fantje jo premalo cenijo. Posebno znanstvene in poučne knjige leže nerazrezane. Segajmo radi tudi po teh knjigah, ker ravno te nam nudijo potrebno strokovno in načelno izobrazbo. Ako bomo o vseh sodobnih vprašanjih dobro poučeni, bomo lahko kljubovali vsem, ki nas hočejo zapeljati na krivo pot. Bomo sposobni vodniki številnim tovarišem k Dobroti, Resnici in Lepoti. Bomo udarna četa, ki bo z orožjem katoliške prosvete razbila v nič temne sile masonstva in

marksizma. Bomo luč v viharju in me težu svetovnih nazorov in rešitelji mno naših prednikov, ki so v veri zajemali moč za obstanek.

gim, ki ne vedo več, kakšna so izročila. Rabimo pa tudi izobrazbo zato, da bomo lahko širili naš fantovski apostolat. Za apostolat pa je treba odločne volje.

Fant, ne sramuj se pred svetom pokazati svojega prepričanja in ne pusti, da tvoje prepričanje kdo zasmehuje. Pokaži povsod svoj svetovni nazor, povej vsakemu, kar mu gre.

To dvoje orožje moramo imeti, če se hočemo uspešno boriti proti vsemu, kar je slabega v nas in okrog nas. Dobra katoliška izobrazba in odločna volja, ki ne klone pred nikomur.

Nova doba nam stavi nove naloge. Med našo dobo in med dobo, ki je za nami, je globok prepad; gorje onemu, ki je ostal na onem bregu.

Zaostati ne smemo, s časom moramo iti naprej. Toda v novi čas moramo vnesti katoliško dejavnost. Novo dobo moramo prepoznati s pozitivnim katolištvom. Koliko bolj se svet odtuja večnostnim vzorom in gre v stran od Boga, toliko bolj aktivni moramo biti mi mladi, da dozorimo v dovršene značaje, ki bodo vtisnili naši dobi pečat bogohotnosti in doslednega katolištva. Ne po tem, koliko bomo o tem govorili, temveč po tem, kako bomo to največjo nalogo naše dobe uresničili v praksi, nas bo sodila zgodovina in — božja Pravica.

Tone Kos.

Kmetska skupnost.

Kmet je že po naravi rad sam zase in kot tak se tudi ne druži rad z drugimi. Kmetski stan je nedružljiv, čujemo. In navadno je res tako. Vendar pridejo v zgodovini trenutki, ko spozna tudi kmet, da je le v skupnosti moč. Tako vidimo velike kmetske upore v srednjem veku, ko se je skoraj ves naš kmetski narod zbral krog svojih voditeljev Gubca in Gregoriča. Bili so to časi, ko je bila stiska največja. In le žal, da se iz zgodovine tako malo učimo.

Tudi danes živi naš kmetski človek v težki gospodarski stiski. Kje je odpomoč?

Samo v skupnosti! Kadar se dvignemo kot en mož v boj »za staro pravdo«, takrat bomo na potu k boljšim dnem. Delavci sklepajo kolektivne pogodbe s svojimi delodajalci. Kdaj jih bomo kmetje s svojimi odjemalci?

In vemo: Samo takrat nam bo bolje, ko bomo sami narekovali cene svojim pridelkom. Zato pa je treba skupnosti, organizacije. Četrty stan, delavski stan, se je organiziral in je v marsičem na boljšem ko kmet. Zato pa, kmetski fantje, dekleta! Zanesite smisel za kmetsko skupnost in organizacijo v vsako našo vas, do vsakega kmetskega človeka! To bodi naše

Štirinajstdnevna prosvetna šola v Mariboru 1936. — Udeleženci tečaja; v prvi vrsti predavatelji; od leve na desno: prof. Sekolec, prof. Prijatelj, dr. Hohnjec, ravnatelj Kovačič, Mirko Geratič.

geslo, kar je tolikokrat poudarjal naš slovenski Evangelist: Organizacija, organizacija in zopet organizacija!

*

Lanske fantovske tabore premišlujem. Silno so mi ugajali. Bili so sicer tudi bolj zunanje manifestacije, ali segli so na globoko. Ti mladi fantje, ki so nam govorili iz srca besede, ki so šle tudi nam do srca. In še to sem opazil: povsod in tolikokrat so se poudarjale besede: samovzgoja, značaj, vzgoja novega človeka. Da, to so bili tabori! Brez parade; ni bilo zraven rado-

vednih gledalcev in gledalk, ni bilo sijajno organiziranih nastopov. Ideja Katoliške akcije, vsa sveža in mlada, je prišla v nas in nam pokazala pot v teh težkih dneh. In tako se včasih sprašujem: Čemu še strumna organiziranost, čemu paragrafi in pravila? Duh se ne da vklepiti v ozke forme in tesne uniforme, glavno je navdušenje, žrtve in odpoved.

Fantje, pojdimo vaše! Premislimo naša pota in naše cilje. In potem na delo! Kopljimo globlje in globlje. In zajamimo vse! Gremo za veliko idejo Katoliške akcije! —ar.

IZ FANT. VODSTVA

Štirinajstdnevna prosvetna šola. V dneh od 1. do 13. februarja se je vršila v Mariboru 14dnevna prosvetna šola, katero je organiziralo Vodstvo fantovskih odsekov. V šolo je bilo sprejetih 14 fantov iz najrazličnejših župnij škofije. Vodstvo tečaja je bilo v rokah tajnika PZ g. Sekoleca. Na tečaju so tečajniki obdelali vprašanja, ki so danes aktualna, podrobno pa so se tudi seznanili z našo prosvetno organizacijo in kako je treba v njej delovati. Na tečaju so predavali: dr. Jože Jeraj, urednik »Slovenca« Sekolec, prof. Prijatelj, dr. Josip Hohnjec, dr. Meško, dr. Wankmül-

ler, ravnatelj »Karitas« Anton Kovačič, Jakob Richter, duh. svetnik Drago Oberžan, minister Ivan Vesenjani in Mirko Geratič. Na koncu tečaja je bil tudi izpit, kateri je pokazal, da so vsi tečajniki predelano stvarino dobro obvladali. Upanje je, da bo tečaj rodil najlepše sadove.

Dvodnevne duhovne vaje. Krona štirinajstdnevnega prosvetnega tečaja so bile dvodnevne duhovne vaje, katerih so se udeležili vsi tečajniki. Duhovne vaje je vodil duh. svetnik g. Drago Oberžan. Bilo je osem premišljevanj, ki bodo ostala ude-

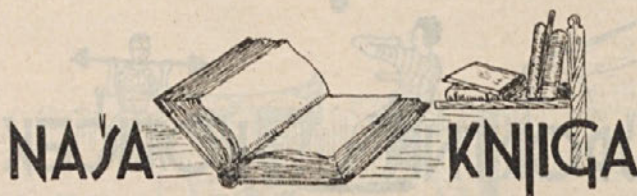
ležencem v trajnem spominu. Zaključek duhovnih vaj je bil v kapeli v železničarski koloniji s skupnim sv. obhajilom in z zahvalno pesmijo.

Tridnevni socialno-prosvetni tečaj. Vršil se bo od 25. do 27. marca v Mariboru. Organizira ga vodstvo fantovskih odsekov v Mariboru. Nanj bodo povabljeni udeleženci prvih treh prosvetnih tečajev, ki so se vršili v letih 1933, 1934 in 1935. Tvarina bo posebno skrbno izbrana.

Kdaj bodo prosvetne tekme? V drugi polovici meseca aprila in v prvi polovici maja. Snov vam je znana. Na delo za lepši uspeh! Še na to opozarjamo, da se bo letos redovala tudi udeležba. Zato vsi člani na tekme, da bomo videli, kako ste si osvojili tekmovalno snov.

Šmihel nad Mozirjem. Naš odsek FKA je imel 6. januarja občni zbor. Izvoljeni so bili: predsednik Franc Goličnik, podpredsednik Janez Gostecnik, blagajnik Franc Gregorc, tajnik Jožef Konečnik. V minulemu letu smo tudi mi šmiheljski fantje čas razmeroma dobro porabili. Dasiravno smo med seboj bolj oddaljeni, ker smo pač sinovi gorá, smo se vendar redno shajali na tedenskih sestankih, kjer smo se navzeli mnogo lepega in koristnega, zraven smo se pa tudi pošteno zabavali. Fantje našega odseka pristopajo redno mesečno k sv. zakramentom, so mirni, trezni in lepega obnašanja, kar je vzpodbudno tudi za tiste, ki nas še oddaleč gledajo. Člani FKA, ki so razen par izjem vsi fantje, so pa spoznali korist in potrebo organizacije, zato pa so sedaj zvesti in vzgledni akcionaiši. Bog živí!

J. K.

Ksaver Meško: Pasijon. Založba Družbe sv. Mohorja v Celju. Meškov božični misterij »Henrik, Gobavi vitez«, je šel preteklo leto čez mnoge naše ljudske odre. Z uspehom. Pisatelj Ks. Meško je pred nedavnim zopet obogatil našo sicer skromno domačo odersko književnost s »Pasijonom«. Lahko trdimo, da ima Meško pri misterijih spretno roko. Pisatelj je brezdvoma imel namen dati našim podeželskim odrom v roke delo, ki bo vsebinsko bogato, pa tudi odersko kolikortoliko lahko. Dosedaj smo tega pri narodnih delih, ki prikazujejo trpljenje Kristusovo, pogrešali. Naši ljudski odri so bili preslabi, da bi uprizarjali pasijonske igre, ki so zahtevale scenično in igralsko preveč. Meškov »Pasijon« nam je zelo dobrodošel, ker daje možnost, da ga sprejmejo naše župnije in

uvrstijo med svoje redne farne duhovne igre. Saj je pisan za ljudi, ki razumejo priprosto, a vsebinsko bogato besedo. Upamo, da bo tudi to delo, kakor vsa ostala dela našega Ks. Meška, šlo med ljudi in našlo odziv, ki ga zasluži.

Peleasa: Friderik Ozanam. Založba Vincencijeve konference Srca Jezusovega v Ljubljani. Cena 6 Din, po pošti 7 Din. Veliki ustanovitelj Vincencijevih konferenc Friderik Ozanam zasluži, da mu postavimo spomenik hvaležnosti. Njegovo karitativno delo ni zamrlo, ampak še danes kaže veliko poslanstvo katolicizma v karitativni akciji. Knjižica je posvečena dobrih del bogatemu življenju Ozanamovemu. Osem slik v bakrotisku da knjigi še posebno pestrost.

Dan naših mater. Zopet bo koncem marca, na praznik Marijinega oznanjenja, naša slovenska mati doživljala slavošpeve. Vse

vemo, da si jih zasluži, saj je njeno delo — žrtev in trpljenje. Naša dekliska srca bodo ta dan zopet doživela tudi svoj praz-

nik, saj je dan naših mater tudi naš dekliski dan, Vse ono lepo in veliko, pa tudi težko in žrtvepolno, ki mu večina nas gre nasproti, bomo ta dan zaslutile. Ta dan bomo zopet gledale v posebno lepi luči lepoto materinstva in njene vzvišene naloge. Z obžalovanjem in pomilovanjem bomo pa gledale na vse one, ki so svetost materinstva oskrunile in ki ga omalovažujejo s svojo površnostjo in malomarnostjo. Gledale bomo tudi na vse one, ki so kot dekleta izgubile čut dostojnosti in znak dekliske plemenitosti in ki ne bodo kot matere nikdar mogle vršiti z zadostno ljubeznijo svoje težke naloge. In vendar bi morala biti mati tista, ki ljubezen seje, ker vse iz ljubezni dela. Če se kot dekleta ne navadila ljubiti z resnično krščansko ljubeznijo, se tudi pozneje ne bo tega pri-

učila. Dekleta, naš dan in dan naših mater naj bo dan obljube; obljube poštenemu, ljubezni polnemu dekliskemu življenju.

Tončka.

Bodi dostojna! Ali mora res tudi dekle za pust znoret? Nisem nevoščljiva, če se nekoliko povesele tudi dekleta, toda preveč pa le ne kaže. Opazovala sem dekleta ob letošnjem pustu. Dobila sem vtis, da so se vedle nekatere slabše od fantov, katerim se nekaj več robatosti še nekako odpusti. Ples, razgrajanje do jutranje ure, pijančevanje itd. se vendar ne strinja s sredo, ki pride za tem dnevom. Pa kaj, ko tiste, ki pust doživljajo v razigranosti, srede pepelnice in posta sploh ne bodo doživljale! Pazimo, dekleta, do kam smemo iti!

M. K.

Športne priprave za tekme.

Dodatno k razpisu športnih tekem za prehodni pokal »Slovenskega gospodarja«, ki je bil objavljen v prejšnji številki našega lista, še nekaj navodil za priprave na tekme, to je za trening. Vsak odsek naj izvoli iz svoje srede športnega vodjo, ki bo imel skrb za vse potrebno. Ako želi kdo še posebej navodil, naj piše na Slov. športni klub »Maraton«, Maribor, Koroška cesta 1.

Športniku so potrebne predvsem kratke hlačke in lažji čevlji ali copate, kar si skušajte čimprej nabaviti, kajti obleka ovira pri tekmovalstvu.

Pripravite skakala čimprej. Naredite si jih sami iz dveh križev kot podloge, na katerih sta nasajena dva drogova, približno 170 cm visoka, ter 5–7 cm v kvadratu. Na vsakem stojalu v višini 1 m od tal se približe na vsakih 5 cm žrebci brez glave, kateri naj gleda iz lesa 5–6 cm. Zraven spada še vrstica, dolga približno 4 m, katera je obtežena na obeh koncih. Boljša kot vrstica je lesena prečka (lata) v trikotu ali kvadratu s stranicami 2–3 cm. Pri tekmar je namreč običaj, da se skače čez lato in ne čez vrstico. Ako skočis čez vrstico n. pr. 130 cm, boš čez lato skočil gotovo manj.

Za skok v daljavo rabite: zaletišče, dolgo 20–30 m, široko 1.5–2 m, katero naj

bo precej trdo. Na koncu zaletišča je doskočišče, to je bruno (tram), vkopano v zemljo, 1–1.5 m dolgo in 20 cm široko. Bruno ne sme gledati iz zemlje, ampak mora biti vkopano popolnoma ravno z zemljo. Navadno je belo pobarvano, da se bolje vidi. Na nasprotni strani zaletišča je doskočišče, t. j. jama, 6–7 m dolga in 1.5–2 m široka, v kateri naj bo prekopana zemlja, pesek ali pa seno v višini najmanj 20 cm. Doskočišče mora biti mehko radi tega, da si kdo ne pokvari nog, ko doskoči. Zaletišče, doskočišče in doskočišče je vodoravno in vse v isti višini.

Za kroglo si poiščemo kak težak kamen, železno kocko ali kroglo, težko vsaj 7.25 kg, raje več.

Za tek na 100 m mora biti proga ravna in vodoravna, zato lahko vadimo na cesti. — Za tek 1500 m pa je proga lahko vijugasta, zato lahko vadimo tudi na pešpoti, ob travnikih, bodisi na dolžino ali pa v krogih. Pri 100 m je treba razviti čim večjo brzino, dočim je pri 1500 m potrebna predvsem vzdržnost s srednjo brzino. K tekom bi opozorili na članek v »Našem domu« iz leta 1935, št. 3, katerega dobro preberite.

Pri skoku v višino pazite, da se ne zaletite preveč pravokotno, ampak malo poševno, da se ne odbijete predaleč od prečke, da se z odbojno nogo z vso silo

odženate in da z drugo nogo močno zamahnete v zrak. Ne pazite na lepoto skoka, ampak na višino skoka.

Pri skoku v daljavo pazite, da se močno zaletite, da ne prestopite odskočišča, da se ostro odbijete ter močno zamahnete v zrak. Ko odskočite z bruna, ga ne smete prestopiti, sicer je skok neveljaven. Meri se pa dolžina skoka od roba bruna bližjega doskočišča in ne od mesta, kjer ste v resnici odskočili. Zato pazite, da se odbijete z bruna.

Pri suvanju krogle pazite, da si težo naložite na dlan roke, katero držite nad ramenom, ter, ko ste dobro pripravljeni, sunete močno z vso silo kroglo od sebe. Pazite, da boste sunili v višino približno 45 stopinj. Suva se kroglo iz kroga (zarisanega ali železnega), kateri ima 213 cm premera.

Pri vseh vajah ali treningih naj se gleda na dosežen uspeh bodisi z uro ali z meri-

lom, da se more primerjati rezultat pri drugem treningu. Najbolje je vse dosežene uspehe vsakokrat zapisati. To nalogo naj bi imel športni vodja ali njegov namestnik.

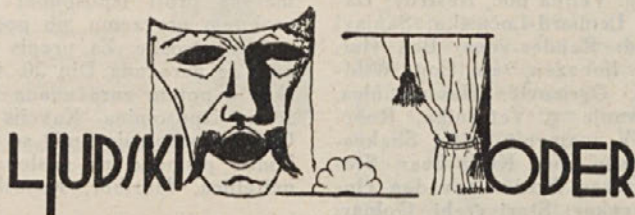
Določijo naj se skupni treningi. Dvakrat na teden je dovolj.

Vsi fantje naj pri prvih treningih poizkusijo vseh pet panog, tako, da vidijo, v katerih imajo največ izgledov za dosego čimveč točk. Tem panogam naj posvetijo vso pozornost.

Društvo ali krožek, ki bi želel posebnega vaditelja, ki naj bi prišel vaditi, naj piše takoj na: Slov. športni klub »Maraton«, Maribor, Koroška 1, ki bo poslal svoje člane v svrhu boljše priprave za tekmovanje za pokal »Slovenskega gospodarja«.

Fantje, na delo!

Vodstvo športnik odsekov MPZ.

Petančič Davorin:

Načela za igranje.

1. Ker smo res katoliški, živimo in igramo s cerkvenim letom: ob božiču božično igro, o veliki noči velikonočno. Od 1. adventne nedelje do sv. Treh kraljev se duhovno pripravljamo za veliki božični praznik. Ko smo opravili vsi igralci sv. spoved in sv. obhajilo, smo šele notranje pripravljeni za sprejem Božične skrivnosti. Ako ne moremo igrati resnične božične igre (Vrata, Božična igra), rajši ne igramo. Različne realistične božične dramatizacije, ki so samo toliko božične, ker se dejanje v njih godi ob božiču slučajno, pa nimajo nič od bistva božiča in nič globin krščanskega pojmovanja tega praznika, odklanjamo. Na praznik sam ne igramo.

Od pepelnice do bele nedelje igramo postne in velikonočne igre. Vsaka še tako dobra realistična igra, ki ni v duhu posta popolnoma, je za katoliška društva, ki jih igrajo v postu, smrten greh, ker s tem razbijajo razpoloženje, ki ga fara s svojo vzgojo budi in gradi v srcih vernikov. V tega duha morajo kot prvi vzrasti člani naših igalskih družin in naši igrski vodje. — Kako bi mogli potem igrati komedije in burke v postnem času? Vse, kar je samo teater, nasprotuje resnosti postnega duha. Torej za postni čas pripravite Slehernika ali Pasijon. Sicer nič!

Predpostni čas lahko igramo vesele igre — toda res vesele igre, ne plaže, ki v neumetniški obliki smešijo visokost svetega zakona. Naša društva, če so v bistvu katoliška — ne samo, da ne bi smela, niti ne bi mogla igrati iger kakor: Babilon, Trije tički, Trojčki («Beneški trojčki» je druga, dobra komedija!)... Iz našega dela, igranja mora žareti naš duh: katoliški duh. Tudi kadar komedije igramo! O tem ne bi smelo biti debate. Žal —.

2. Važnejše od tega, kako igramo, je vprašanje: Kaj in kdaj igramo. »Burka o jezičnem dohtarju« je dobra komedija. Toda neodpušljiva napaka je, če jo — komedijo! — igra katoliško društvo na praznik Brezmadežne!

Ali na veliko noč komedijo Skopuh! Ali...! Igralci, tu se moramo strezniti! V nas nekaj ni v redu. V bistvu smo nezdravi, duh se kviri v nas — zavrelični prosvetarji postajamo. Na naših odrih mora biti konec — katoliških škandalov.

Vživimo se najprej v cerkveno leto; dokler tega ne poznamo, se ne moremo imenovati katoliški prosvetarji. Preden začnemo z igrami, naredimo v društvu za igralce in tudi druge tečaj o liturgiji, o življenju s cerkvenim duhom in potem resnično živimo s faro. To je bistveno važna naloga društev, brez tega ne bomo prodrli globlje v pojmovanje vere in življenja po njej.

Kdaj — kaj! Za sveti postni in velikonočni čas — se vživimo v faro! Ako ne moremo ali ne upamo res prave postne ali velikonočne igre igrati, bomo post z velikim molkom in mirom, brez igre — lepše preživeli! (Dalje prihodnjič.)

Knjižnica mariborskega Ljudskega odra. Brez dvoma bomo našim odrom olajšali iskanje raznih iger, če v nekaj številkah »Našega doma« priobčimo seznam dramatičnih del, ki jih imamo v naši knjižnici. Vsebinsko ne moremo posameznih del karakterizirati, naj bo dovolj, da navedemo naslove. V knjižnici imamo: Jurčič-Steržaj: Tihotapec, Finžgar: Naša kri, Jalen: Dom, Finžgar: Divji lovec, Aškerc: Knez Volkun, Kraatz: Veleturist, Ruprich: Mlinar in njegova hči, Habe-Gradas: Mladost, Strindberg: Velika noč, Nestroy: Danes bomo tiči, Lenhard-Ločniška: Sanjavi Janko, Medved: Rendes-vous, Ben Hur, Milčinski: Kjer ljubezen, tam Bog, Wildgans: Uboštvo, Ogrizovič: Hasanaginica, Labiche: Potovanje g. Veternika, Rohrmann-Govekar: V znamenju križa, Shakespeare: Sen kresne noči, Kralj Lear, Stefanovič: Julij Cezar, Nušič: Navaden človek, Stolba-Govekar: Stari grehi, Golnar:

Gaudeamus, Jurčič-Česnik: Domen, Medved: Za pravdo in srce, Detela: Begunka, Takšni so, Lah: Noč na Hmelniku, Seljak: Lovski tat, Jalen: Srenja, Moliere: Skopuh, Funtek: Tekma, Sardenko: Nevesta z Lioanona, Slovanska apostola, Roka pravice, Potrojski: Šparta, Sardenko: Mati svetega veselja, V.S.: Erazem Predjamski, Dobovišek: Rodoljub iz Amerike, Krek: Ob vojski, Goslarica naše ljube Gospe. (Seznam bomo nadaljevali.)

Knjige se izposojajo le za dobo enega meseca proti izposojnini Din 10 in pri osebni prevzemu, po pošti je še dodati poštne stroške. Za prepis knjige v rokopisu se zaračuna Din 20, v katerem znesku je potem zaračunana že tudi enome-sečna izposojnina. Kavcija znaša Din 15. Glede izposojanja knjig se je obrniti predhodno pismeno na naslov: Drolc Milena, učiteljica, Maribor, Koseskega ulica 119.

Zarja rešitve.

Vemo, da ti, delavska mladina, čutiš težo življenja, ki teži rame starejših delavcev, morda tudi tvojega očeta ali celo že tebe samega. Čutiš pritisk, pa se morda premalo zavedaš, odkod prihaja, kdo ga povzroča in kdo dela breme dela pretežno in življensko veselje mori. Govorijo o kapitalizmu. Res je, da je ta največ kriv, toda delavcu mora biti na tem, da se to neznosno stanje zboljša. Vedeti pa treba, da bo rešitev prišla tudi iz vrst delavcev, ne pa samo od nekd drugod. Dokler bo trajalo to žalostno duševno razdejanje, kakor ga vsepovsod vidimo, ne bo zboljšanja. Na svetu bodo nastali boljši časi šele takrat, ko bodo postali ljudje boljši. V tem, da si dober, je tvoja velika sila, tvoja velika sposobnost za dostojen, pa zato tem bolj učinkovit boj za pravico. —

Dokler bo pa naše hrepenenje šlo samo za tem, da si pridobimo zemeljskih dobrot, se naša duša ne bo nasitila in se srce ne bo resnično razveselilo.

Bog mora postati zopet središče vsega. Ko bo on zavladal v srcu človekovem, bo počasi somoposebi prihajal v človeško družbo tisti lepi red pravice, ki ima svoj začetek v Bogu samem. Bog bo postal vse, ostalo pa samo sredstvo, ki vodi k najvišjemu smotru.

Pomisli, delavski fant, kako je s teboj! Ali se zavedaš, da boš dosegel zadovoljno in človeka vredno, dostojno življenje le, če boš duhovno močen v veri. Če boš pa šel med one, ki križa ne priznajo, boš morda sit — ostal boš pa suženj v kljub obilnosti zemeljskih dobrin. Ti pa bodi svoboden! Osvobodil nas je Kristus. N.

Spomenik.
(Castor Polux; 25 točk.)

Skrivalica »Zvonček«.
(Golnar Franc; 25 točk.)

Vse uganke prav rešene dajo 155 točk. Rešitev je poslati do 25. marca na naslov: Ugankarski striček »Našega doma«, Maribor, Koroška cesta 1. Dva, ki bosta izžrebana, dobita nagrado.

Rešitev ugank v februarški številki
»Našega doma«.

Kvadrat: 1. nobeden, 2. Tobolsk, 3. begunec, 4. novosti, 5. Miramar, 6. trgovec, 7. Piemont, I.—II. Nogomet.

Posetnica: Ugankarski striček.

Križ: 1—2 roža, 1—4 Roza, 3—2 koza, 3—4 koza.

Skrivalnica »Mreža«: Denar je sveta vladar.

Posetnica: Trgovski pomočnik.

Fiziognomična uganka: Šaljivec.

Ogledalo: Hitro, hitro mine čas, z njim tud mine lep obraz.

Orodje: Dobro orodje delo prikrajša.

Prav so rešili (v oklepaju število rešenih ugank): Jug Franjo (8), Zabukovec Milena (4), Sotošek Alojzij (4), Kapš Karol (4), Novak Jože (8), Osojnik Maks (6), Kos Tone (6), Paljuh Marček (8), Čare Tone (7), Cuderman Ignac (8), Enci Josip (6), Čakš Jože (4), »Vsebirad Nemanič« (8), Pečnik Angela (8), »Mariborski firbeci« (8), Sodja Franc (8), Cesar Anton (8), Sodja Jožef (8), Mlakar Jože (8), Čekuta Vilko (8), Blumer Marjanca (8), Vavpotič Francika (3), Drobnič Pavla (2), Stegmüller Rudi (6), France iz Središča (8), Mohorič Vladko (8), Straus Leopold (4), Bergant Ludvik (4), Čagran Františka (8), Hameršak Vinko (7), Bezjak Marko (7), Plohl Alojz (5), Trbošek Franc (5), Makoter Jože (4), Čeh Nace (8), Čuček Feliks (4), Cencelj Ela (8), Tončeva Urša (7).

Izžrebana sta bila: Čare Tone, tkalski praktikant, Maribor, in Enci Josip, Tolsti vrh, Guštanj.

Mojim ugankarjem! Hm, kaj sem že hotel reči? Aha, že vem! Zadnjič me je v pripovedovanju o izletu v mariborsko okolico zmotil prijatelj, ki mi je prinesel važno novico. Namreč, da bo lesne krize kmalu konec. Začuden sem ga gledal, ker si nisem mogel razlagati, odkod ta preobrat, ko imamo vendar sankcije. Pa mi je zaupal to-le: Krize bo zato konec, ker bodo gospodje nerodni poslanci pokupili ves odvišni les, da bodo lahko delali ropotulje, loparje in razne otroške igrače, s katerimi se bodo lahko v parlamentu kratkočasil. Pa sem si mislil jaz, Ugankarski striček, pametna je ta. Zato sem vse go-

spode, ki se tako trudijo za lesno proizvodnjo, z ekspresnim pismom predlagal za odlikovanje. Kakšno bo to odlikovanje, še ne vem, kajti o tem bodo odločali volilci pri prihodnjih volitvah. Toplo pa priporočam, da bi to odlikovanje obstojalo z lo-parjem po zadnji plati... — Pa da vam povem, kako je bilo na tistem izletu, v tisti gostilni, kjer so volili »mist«. Rekel sem že, da je Škrat bulil oči kot vol, ko je videl krasno mist. Ata Žreb pa so celo eno pobožali po licu, potem pa so pogledali prst proti luči in rekli: »Buzacajna, ta pa je z apnom poštrihana!« Ko bi videli, kakšen direndaj je nastal? Golantne mist so skočile pokoncu in zacvilile, da bi celo kuža Mukija spravile iz ravnotežja. Njim v pomoč so priskočili še razni oboževalci teh nesrečnih mist. Ko so ata Žreb ugledali besneče mist in pa dvignjene stole, so urno, kar se je le dalo, cvrnali proti domu. Kaj smo hoteli? Za njimi smo urnih nog mahnili tudi mi. Kako smo se znašli doma, ni vedel nobeden, najmanj pa g. Žreb, ki so med potjo izgubili seznam vseh naših pridnih ugankarjev. Ta prigoda mi je šla silno k srcu in še ponoči v spanju so me preganjale pofarbane mist.

— Vsebirad Nemanič: Zdi se mi, da Ti predstavljaš veliko večino ljudi, ki nimajo ničesar, imeli pa bi mnogokaj radi — tudi Ugankarski striček spada med nje, zato se lahko kar pobrativa — četudi še Tvojega pravega imena ne vem... Za uganke, posebno če mi jih pošlješ brezplačno, pa se priporočam... — Vsem: poln koš pozdravov... Ugankarski striček.

Iz uredništva.

Vkljub že dani obljubi je bilo nemo-goče nekatere poslane stvari priobčiti v tej številki. Prihranilo jih bo uredništvo za prihodnjic. Nekateri pošiljajo sicer prav lepe črtice, pa so žal predolge in jih je težko kam djati, ker mora ostati listi v svoji razpredelbi kolikortoliko v vseh številkah enak. Črtica naj bo kratka, obsega naj pol strani v listu, kvečjemu tričetrt. Potem se jo bo dalo priobčiti. — Lovret Bojan. Pride na vrsto. Palir Ivan. Tvojo stvar priobčim prihodnjic. Pozdravljam tebe in tvoje tovariše pri vojakihi!

VSAK

SLOVENSKI GOSPODAR
ZAVARUJE SEBE, SVOJCE IN SVOJE IMETJE
EDINO LE PRI

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI

ZAVARUJE: POŽAR - VLOM - NEZGODE
KASKO - JAMSTVO - STEKLO
ZVONOVE - ŽIVLJENJE
KARITAS

Podružja, Celje: Dalača Ljudske posojil.

Glav. zastopstvo: Maribor, Loška ul. 10

Krajevni zastopniki v vsaki fari

Izdaja Konzorcij Našega doma. — Urejuje in predstavlja lastnika dr. Josip Meško.
— Tiska Tiskarna sv. Cirila, predstavnik Albin Hrovatin. — Vsi v Mariboru.